CEZADAN KORUNMA · 5 KASIM 2026

Esnafa en sık kesilen vergi cezaları: ne kadar, nasıl önlenir?

Aytaç Yavuzel · Yavuzel Mali Müşavirlik

Geç beyanname, kesilmeyen fiş, elden ödeme, geç bildirilen işçi: 2026 tutarlarıyla en sık kesilen cezalar ve her birinin önüne nasıl geçileceği.

Müşterilerimize gelen ceza ihbarnamelerine baktığımda, çoğunun arkasında bir hile değil küçük bir ihmal görüyorum: bir gün geç verilmiş beyanname, kesilmemiş bir fiş, elden ödenmiş bir fatura, bir gün sonra bildirilmiş bir işçi. Aşağıda en sık gördüklerimizi 2026'da geçerli tutarlarıyla ve her birinin nasıl önleneceğiyle yazdım.

Beyannameyi geç vermek: bir gün de olsa ceza aynı

Beyanname son günden sonra verilirse usulsüzlük cezası kesilir. Ceza gecikmenin uzunluğuna değil işletmenin türüne göre belirlenir; bir gün geç vermekle bir ay geç vermek arasında fark yoktur. Vergi kanunlarında öngörülen bildirimlerin (adres değişikliği gibi) geç yapılması da daha hafif bir usulsüzlük cezası doğurur.

İşletme	Beyanname geç verilirse	Bildirim geç yapılırsa
Sermaye şirketi (Ltd., A.Ş.)	35.000 TL	17.000 TL
Bilanço esasına göre defter tutan şahıs işletmesi, serbest meslek	17.000 TL	8.700 TL
İşletme defteri tutan esnaf	8.700 TL	6.000 TL
Basit usul	4.000 TL	2.600 TL

Beyannameyi hiç vermez de vergi dairesinin matrahı takdir ettirmesine yol açarsanız bu cezalar iki kat uygulanır.

Geç ödemek ceza değil, ama her gün işler

Beyannameyi zamanında verip vergiyi geç öderseniz ceza kesilmez; gecikme zammı işler. 13 Kasım 2025'ten beri oran aylık %3,7'dir, ay kesirleri gün hesabıyla bulunur. Para o gün yoksa bile beyannameyi son gün verin; ödemeyi geciktirmek, beyannameyi geciktirmekten her zaman ucuzdur.

Rakamla: aynı 50.000 TL, üç ayrı sonuç

İşletme defteri tutuyorsunuz ve ekim ayı KDV beyannamenizde ödenecek vergi 50.000 TL çıktı. Üç durumu karşılaştıralım (gecikme her üçünde bir ay, yani 30 gün):

Ne oldu	Hesap	Size maliyeti
Beyanname zamanında verildi, vergi bir ay geç ödendi	50.000 × %3,7 gecikme zammı	1.850 TL
Beyanname bir ay geç, pişmanlıkla verildi; vergi aynı gün ödendi	1.850 TL pişmanlık zammı + 8.700 TL usulsüzlük cezası	10.550 TL; ceza indirimiyle 4.025 TL
Beyanname bir ay geç, pişmanlık belirtilmeden verildi	25.000 TL vergi ziyaı cezası (verginin yarısı) + 1.850 TL gecikme zammı	26.850 TL; ceza indirimiyle 14.350 TL

İkinci satırda pişmanlık zammı da %3,7'dir ve ay kesri tam ay sayılır. Usulsüzlük cezası 40.000 TL'yi aşmadığı için, ihbarname elinize ulaştıktan sonra 30 gün içinde vergi dairesine başvurup vadesinde öderseniz cezanın dörtte üçü düşer: 8.700 TL yerine 2.175 TL ödersiniz. Üçüncü satırda vergi ziyaı ve usulsüzlük aynı fiilden doğduğu için yalnız ağır olanı, 25.000 TL'lik vergi ziyaı cezası kesilir; indirimle yarısı düşer.

Pişmanlıktan yararlanmak için beyannamenin, hakkınızda ihbar yapılmadan ve inceleme başlamadan verilmesi ve vergiyle pişmanlık zammının haber verme tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmesi gerekir. Aynı gecikme, bu şartlara uyulup uyulmamasına göre size 4.025 TL'ye ya da en az 14.350 TL'ye mal olur.

Fiş ve fatura vermemek: her tespitte artan ceza

Belge vermeme cezası, aynı yıl içinde kaçıncı kez yakalandığınıza göre artar. 2026 tutarları:

Yıl içindeki tespit	Belge başına en az ceza
1. tespit	17.000 TL
2. tespit	35.000 TL
3. tespit	53.000 TL
4. tespit	70.000 TL
5. tespit	87.000 TL
6. ve sonrası	170.000 TL

Aynı denetimde beş fiş kesilmediği görülürse beş ayrı ceza çıkar; bu, yalnızca bir tespit sayılır. Fatura

vermemede ceza, faturaya yazılması gereken tutarın %10'udur ve tablodaki tutarlardan az olamaz. Örnek: 200.000 TL'lik malı faturasız sattınız ve bu yılın ilk tespiti. Tutarın %10'u 20.000 TL, alt sınır 17.000 TL; ceza 20.000 TL'dir.

İki şeyi bilin. Faturası verilmeyen alıcı, beş iş günü içinde vergi dairesine bildirirse kendisine ceza kesilmez, satıcının cezası üç kat uygulanır. Ve nihai tüketiciye satışta 12.000 TL'yi aşan tutarlarda, ya da müşteri isterse, fatura zorunludur; işletmeler arasında ise tutar ne olursa olsun fatura kesilir.

İşe başlamayı ve adres değişikliğini bildirmemek

İşe başlama, başladığınız tarihten itibaren 10 gün içinde vergi dairesine bildirilir. Geç bildirim, beyannameyi geç vermekle aynı derecede cezalandırılır (ilk tablodaki birinci sütun). Asıl tehlike, kayıt dışı geçen dönem için vergi çıkmasıdır: vergi dairesinden habersiz faaliyette doğan vergi ziyaı cezası %50 artırılarak kesilir.

Adres, faaliyet konusu gibi değişiklikler olaydan itibaren bir ay içinde bildirilir; geç kalırsanız ilk tablodaki ikinci sütun uygulanır. Dükkânı taşıyıp bildirmeyen esnafın daha büyük riski şudur: vergi dairesi yoklamada sizi bilinen adreste bulamaz ve başka bir yerde çalıştığınızı da öğrenemezse işi bırakmış sayar ve kaydınızı siler.

30.000 TL'yi aşan tahsilat ve ödemeler bankadan

İşletmeler arasındaki 30.000 TL'yi aşan tahsilat ve ödemelerin banka, ödeme kuruluşu veya PTT aracılığıyla yapılması zorunludur. Bu sınır uzun süre 7.000 TL'ydi; 30 Kasım 2024'ten beri 30.000 TL'dir.

Kurala uymayan iki tarafa da ayrı ayrı, işlem tutarının %10'u kadar ceza kesilir. Bu ceza, bilanço esasına göre defter tutanlar için 35.000 TL'den, işletme defteri tutanlar ve basit usuldekiler için 17.000 TL'den az olamaz. Örnek: İşletme defteri tutuyorsunuz ve tedarikçinize 120.000 TL'yi elden ödediniz. Tutarın %10'u 12.000 TL'dir, ama alt sınır nedeniyle ceza 17.000 TL olur; tedarikçiye de ayrıca ceza kesilir. Elden ödeme yaptıysanız, ödemeyi izleyen beş iş günü içinde kendiliğinden vergi dairesine bildirirseniz ödeyen olarak size bu ceza kesilmez.

e-Fatura ve e-Arşive geç geçmek

e-Belgeye geçmesi gerektiği halde kesilen kâğıt fatura, ceza bakımından hiç kesilmemiş fatura gibidir: yukarıdaki fatura cezası her kâğıt fatura için ayrı ayrı uygulanır. Faturayı alan vergi mükellefine de ceza kesilir.

- Brüt satış hasılatı 3 milyon TL veya üzerine çıkan işletme, izleyen yılın temmuz ayı başından itibaren e-Faturaya geçmek zorundadır. İnternetten satış yapanlarda ve gayrimenkul ya da taşıt alım, satım, kiralama işlerinde bu sınır 500 bin TL'dir.

- e-Arşive dahil olmayan işletme defteri tutanlar ve basit usuldekiler, 2026 sonuna kadar vergiler dahil 3.000 TL'yi aşan faturaları e-Arşiv olarak keser. 1 Ocak 2027'den itibaren tutarına bakılmaksızın bütün faturalar e-Arşiv olacak.

Yılın son aylarında ilk iş, bu yılın hasılatına bakıp gelecek yıl hangi zorunluluğa girdiğinizi görmek olmalı.

İşçiyi işe başlatmadan önce bildirmek

Sigortalı işe giriş bildirgesi, işçi çalışmaya başlamadan önce verilir (inşaat, tarım ve balıkçılık işyerlerinde en geç işe başladığı gün; ilk kez işçi çalıştıran yeni işyerinde ilk ay içinde başlayanlar için o ayın sonuna kadar). Geç verilirse her işçi için bir aylık asgari ücret, yani 2026'da 33.030 TL idari para cezası kesilir. Durum denetimde ya da başka bir kurumdan gelen bilgiyle ortaya çıkarsa ceza iki katına, 66.060 TL'ye çıkar; bu tespitten sonraki bir yıl içinde aynı işyerinde yine bildirilmemiş işçi bulunursa beş katına, 165.150 TL'ye.

Geç kaldıysanız, bildirgeyi kendiliğinden ve süresinin bitiminden itibaren 30 gün içinde verin. Gelen cezayı tebliğden sonraki 15 gün içinde öderseniz dörtte biri tahsil edilir: 33.030 TL yerine 8.257,50 TL. Bu şartlar tutmasa da cezayı itiraz etmeden tebliğden itibaren 15 gün içinde peşin öderseniz dörtte üçü tahsil edilir.

Ceza geldiyse: indirim ve uzlaşma

Ceza ihbarnamesi geldiğinde iki yolunuz var. Birincisi indirim: ihbarnamenin tebliğinden itibaren 30 gün içinde vergi dairesine başvurup ödeyeceğinizi bildirir ve vadesinde öderseniz cezanın yarısı silinir. 2026'da 40.000 TL'yi aşmayan usulsüzlük cezalarında bu indirim dörtte üçe çıkar. İkincisi uzlaşma: vergi dairesinin ek tarhiyatına bağlı vergi ziyaı cezaları ile 40.000 TL'yi aşan usulsüzlük cezaları için, yine 30 gün içinde uzlaşma talep edebilirsiniz. İndirim yolunu seçip ödemezseniz ya da dava açarsanız indirimi kaybedersiniz.

Benim önerim

Beyannameyi parası hazır olmasa da son günde verin, gecikirseniz pişmanlıkla verin. Her satışta fiş ya da faturayı kesin. 30.000 TL'yi aşan her ödemeyi bankadan yapın, açıklamasına fatura numarasını yazın. İşçiyi işe başlatmadan bildirgesini verin. Adres değiştirdiğinizde bir ay dolmadan vergi dairesine bildirin.

Dayanaklar

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (md. 160, 168, 232, 336, 344, 352, 353, mükerrer 355, 371, 376, Ek 1)

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 588), RG 31.12.2025

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun md. 51 ve 10556 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 459) ve Sıra No: 575 değişikliği

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 509), güncel metin

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu md. 8 ve 102

SGK 2026 prime esas kazanç tutarları

Bu yazı genel bilgilendirme amaçlıdır; somut durumunuz için mesleki değerlendirme yerine geçmez.